



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalovanému: **Okresní soud v Karviné**, se sídlem park Bedřicha Smetany 176/5, Karviná, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 7. 2021, č. j. 22 A 52/2021-7

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti
- III.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného ve věci žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Současně požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[2] Krajský soud v záhlaví označeným usnesením žádosti žalobce zamítl. Vyšel přitom z nedávného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2021, č. j. 4 As 114/2021-21, v němž kasační soud řešil obdobnou věc téhož žalobce. Podle tohoto rozsudku je sice smyslem osvobození od soudních poplatků ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu, avšak nikoliv „odbřemenění“ nemajetných účastníků ve všech soudních sporech, tedy i těch, které účastníci opakovaně a soustavně vyvolávají a které nemají zjevný dopad do jejich životní sféry. Stejně závěry podle krajského soudu ostatně vyplývají i z dřívějšího rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS.

[3] Soud shrnul, že uvedené judikaturní závěry plně dopadají na projednávanou věc, přičemž neshledal žádný důvod, pro který by se od nich měl odchýlit. Žalobce se i v nynějším řízení u žalovaného domáhal poskytnutí informací z činnosti v oblasti ekonomiky, informatiky, personalistiky a ochrany veřejného zdraví, které se nedotýkají žalobcovy životní sféry. Výjimkou byl dotaz na informace o osobních údajích, které žalovaný o žalobci vede. Ani v tomto případě se však v konečném důsledku nejedná o skutečnosti týkající se podstatných okolností životní sféry žalobce, tj. jeho majetku či životních podmínek, ale jedná se toliko o přehled osobních údajů, které žalovaný v rámci výkonu své působnosti vede o žalobci. O tom, že ani sám žalobce nepřikládal těmto informacím zásadní význam, svědčí i skutečnost, že dotaz vtělil do hromadné žádosti týkající se množství jiných otázek ohledně činnosti žalovaného. S ohledem na všechny tyto skutečnosti dospěl krajský soud k závěru, že žalobce nesplňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Z tohoto důvodu nevyhověl ani jeho žádosti na ustanovení zástupce, k čemuž doplnil, že sám žalobce je bývalým advokátem a má tedy právnické vzdělání. Proto není ustanovení zástupce z řad advokátů nezbytné k ochraně jeho práv.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, v níž namítá, že se dlouhodobě zabývá legislativou veřejné správy, a proto průběžně požaduje informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím, což je jeho politické právo.

[5] Krajský soud žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl na základě toho, že žádost o informace se netýkala jeho životní sféry. Stěžovatel se domnívá, že hodnocení soudu, podle něhož informace o osobních údajích, které o něm žalovaný vede, se nedotýkají jeho životní sféry, je bezprecedentním porušením zákonnosti a principů právního státu. Považuje je za výraz soudní arogance a zneužití soudní moci. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Závěrem požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl, aby kasační soud přikázal věc k projednání jinému senátu krajského soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud se zabýval splněním podmínek řízení, přičemž shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a jedná se o kasační stížnost, která je ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přípustná. S ohledem na závěry vyplývající z usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, nemusí být stěžovatel v nynějším řízení (týkajícím se kasační stížnosti proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce) zastoupen advokátem a nemusí ani hradit soudní poplatek. Proto soud nerozhodoval o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků.

[7] Kasační stížnost **není důvodná.**

[8] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že „účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zcela osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“

[9] Krajský soud v napadeném usnesení přiléhavě odkázal na existující judikaturu kasačního soudu, která se ostatně týká i přímo stěžovatele. V rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[i] když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namísto přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodíní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah ke podstatným okolnostem účastníkovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímě, účastníkovu majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).“

[10] V dané věci krajský soud srozumitelně a přesvědčivě zdůvodnil, proč stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Přitom poukázal především na množství (několik set) soudních řízení, která stěžovatel vede ve věcech souvisejících s žádostmi o poskytování informací s tím, že ani právě projednávaná žaloba zjevně nemá zásadní dopady do jeho životní sféry. Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením krajského soudu ztotožňuje.

[11] Stěžovatel má sice nepochybně politické právo žádat povinné subjekty o informace, avšak to neznamená, že v takovém množství sporů, které stěžovatel před správními soudy vede, musí být vždy osvobozen od soudních poplatků. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel svými žádostmi o informace zahlcuje jak povinné subjekty, tak správní soudy (jen Nejvyšší správní soud eviduje již téměř 400 řízení, v nichž stěžovatel vystupuje jako účastník). Jakkoliv soudy nemohou bránit stěžovateli v tom, aby se domáhal svého politického práva a z něj tvrzených nároků soudní cestou, s ohledem na popsání skutečnosti je zcela na místě, aby nesl s tím spojené výdaje na úhradu soudních poplatků.

[12] Nejvyšší správní soud se přitom ztotožňuje s hodnocením krajského soudu, že nyní projednávaný spor nemá vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry (netýká se účastníkovy „majetku, jeho životních podmínek či jiných podobných záležitostí“), a to i pokud jde o jednu z požadovaných informací, již bylo sdělení osobních údajů, které žalovaný o stěžovateli eviduje v souladu se zákonem č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. Se stěžovatelem lze souhlasit v tom, že jeho osobní údaje se nepochybně týkají jeho vlastní životní sféry, avšak nejedná se o informace, jejichž vědomost by v daný okamžik byla pro jeho životní sféru nezbytná. Jak krajský soud správně uvedl, stěžovatel těmito informacím zřejmě ani takový význam sám nepřikládal, pokud žádost o ně zařadil jako poslední bod rozsáhlé žádosti o celou řadu dalších informací o činnosti žalovaného. Přitom ani v kasační stížnosti nekonkretizoval, že by tyto informace nezbytně potřeboval k uplatňování či ochraně svých práv. Konečně, pokud by stěžovatel skutečně považoval tyto informace za zcela stěžejní pro svou životní sféru, nežádal by o jejich zpřístupnění podle „obecného“ zákona o svobodném přístupu k informacím, nýbrž podle § 28 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, který přímo upravuje problematiku ochrany osobních údajů a specificky i zpřístupňování osobních údajů jejich subjektům.

[13] Kasační soud tedy shledal postup krajského soudu spočívající v neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce za zákonný a souladný s ustálenou rozhodovací praxí.

[14] Pokud se jedná o závěrečný návrh na přikázání věci jinému senátu krajského soudu, stěžovatel jej žádným způsobem neodůvodnil, a není tedy zřejmé, na základě jakých skutečností se ho domáhá. Soudní řád správní takový postup nezná, neboť umožňuje toliko přikázat věc

jinému soudu (viz § 9 s. ř. s.), nikoliv však jinému senátu. Ani v této souvislosti však stěžovatel nepředestřel žádnou argumentaci. Proto se soud uvedeným požadavkem blíže nezabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Vzhledem k výše uvedenému dospěl soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[16] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení žádné náklady nevznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. srpna 2021

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu